

Riksdagens protokoll

2008/09:7

Tisdagen den 30 september

Kl. 13.30 – 14.11

Protokoll
2008/09:7

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 22 september.

2 § Meddelande om val

Talmannen meddelade att val till Nordiska rådets svenska delegation skulle äga rum *onsdagen den 1 oktober*.

Meddelandet hade delats ut till riksdagens ledamöter.

3 § Meddelande om frågestund

Talmannen meddelade att vid frågestunden *torsdagen den 2 oktober kl. 14.00* skulle följande statsråd närvara:

Statsrådet Lars Leijonborg (fp), statsrådet Gunilla Carlsson (m), statsrådet Tobias Billström (m), kulturminister Lena Adelsohn Liljeroth (m) och statsrådet Ewa Björling (m).

4 § Svar på interpellation 2008/09:5 om situationen på bostadsmarknaden

Svar på interpellation

Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Peter Hultqvist har frågat mig om jag avser att vidta några åtgärder som motverkar segregation i boendet, stärker hyresgästernas ställning och motverkar en allt starkare marknadsorientering inom bostadssektorn.

Målsättningen för regeringens bostadspolitik är att bostadsmarknadens funktionssätt ska förbättras med långsiktigt stabila villkor för ägande och byggande av bostäder. Hushållens önskemål ska vara styrande för hur bostadsbeståndet utvecklas. Valfriheten på bostadsmarknaden ska förstärkas och möjligheterna att äga den egna bostaden ska underlättas framför allt i socialt utsatta områden. För att öka mångfalden och valfriheten i boendet avser regeringen att föreslå regler som gör det möjligt att införa så kallade ägarlägenheter i nyproduktion. Ägarlägenheter kan sannolikt bidra till att öka rörligheten på bostadsmarknaden.

Jag vill understryka att de problem vi ser på bostadsmarknaden i dag till stor del skapades av den tidigare regeringen. Situationen på hyresbostadsmarknaden är oroväckande i stora delar av landet. I storstadsområdena finns det exempel på långa bostadsköer, svarthandel med hyreskontrakt och omfattande oreglerad andrahandsuthyrning medan det i andra delar av landet råder ett överskott på hyresrätter. Den svenska bostadsmarknaden uppvisar dessutom inslag av segregation, där olika befolkningsgrupper bor fysiskt åtskilda från varandra. Boendesegregation kan bidra till att öka känslan av utanförskap och vidga de sociala och etniska klyftorna i samhället.

Tidigare regeringar har blundat för de problem som hyresrätten står inför. De har varit ovilliga att genomföra de nödvändiga förändringarna. I stället för att åtgärda de grundläggande problemen har de försökt åtgärda effekterna av dessa exempelvis genom att förhindra omvandling av hyresrätter med den så kallade stopplagen och genom att öka nyproduktionen av hyresrätter med införandet av kostnadsdrivande produktionssubventioner. Konsekvensen har blivit att hyresrättens ställning har försvagats under en lång följd av år. Detta måste nu åtgärdas. Det måste bli mer attraktivt att investera i hyresrätter. Därför krävs nya gynnsamma villkor för att bygga, äga och förvalta hyresbostäder. Hyresrätten är en viktig boendeform och det är min övertygelse att den har en framtid – om vi ger den de rätta förutsättningarna. Regeringen avser därför att överväga under vilka förutsättningar de kommunala bostadsföretagen ska bedrivas i framtiden samt hur hyressättningssystemet kan förändras så att regeringens ambition om en bättre fungerade hyresbostadsmarknad uppnås.

Regeringens satsningar inom jobbpolitiken skapar förutsättningar för fler personer att etablera sig på arbetsmarknaden. Jobbavdraget stärker hushållens ekonomiska förutsättningar att efterfråga bostäder. Hyresgarantier och förvärvsgarantier underlättar för dem som av olika skäl har svårigheter att etablera sig på bostadsmarknaden. Genom dessa insatser har regeringen skapat goda förutsättningar för människor att etablera sig på bostadsmarknaden och göra en boendekarriär. För att detta ska vara möjligt krävs dock att vi har en fungerande bostadsmarknad. På en väl fungerande bostadsmarknad finns en sådan blandning av boende- och upplåtelseformer att nytillkommande hushåll kan finna en bostad som överensstämmer med de egna preferenserna.

Herr talman! Avslutningsvis vill jag betona att regeringen arbetar aktivt med att bryta segregationen i socialt utsatta områden. Jag tror att en blandning av boendeformer i miljonprogramsområdena kan bidra till ökad stabilitet. Men för att bryta segregationen räcker det inte med bostadspolitiska åtgärder. Regeringen har därför aviserat breda insatser socialt och boendemiljömässigt, och framför allt bedriver man ett fortsatt arbete med att bryta utanförskapet genom bättre förutsättningar för fler personer i arbete.

Anf. 2 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Tack för svaret! Tyvärr innehåller det ingenting med sådan substans att det påverkar bostadsmarknaden i positiv riktning. Kombinationen av passivitet och traditionell borgerlig politik där allmännyttans roll ska tonas ned kommer att göra bostadsbrist, höjda hyror och

ökade klyftor i boendet till något som kommer att prägla förhållandena under de år som kommer.

Just nu efterfrågar en kvarts miljon unga i åldern 20–27 år bostad. Den gruppen kommer att öka. Trångboddheten ökar rejält i områden med stor invandring. Bostadsproduktionen i Sverige står inte i nivå med befolkningsökningen. Sverige har gått från att vara ett av de länder i Europa som bygger mest till att bli ett av de länder i Europa som bygger minst. Vi har kunnat se att den utvecklingen har skett stegvis i takt med att bostadssubventionerna har avvecklats.

Förra året låg stödet till bostadsbyggande på 1,1 miljard. År 2011 är det nere i 300 miljoner. Produktionsstödet för hyreshusbyggande försvann 2006–2007, och räntebidragen avvecklas stegvis och upphör 2012.

Under högkonjunkturen 2004–2006 tog byggandet fart. År 2006 var vi uppe i 40 000 nya bostäder. Nu är vi nere i under 30 000. Vad gör då regeringen? Det blir allmänt hållna pamfletter med vällovliga ord. Men att tro att marknaden löser problemen av sig själv och att det uppstår en balans mellan utbud och efterfrågan på det sättet är naivt och kortsiktigt.

Utförsäljning av allmännyttan, omvandlande av hyresrätter till bostadsrätter, införande av en så kallad lägesfaktor eller i praktiken marknadshyra, avskaffande av förvärvsprövningar och så vidare är den typ av åtgärder som kommer från regeringens sida.

Det är en borgerlig medicin som leder till att hyresvärdarnas ställning stärks på hyresgästernas bekostnad. Bostaden blir i än högre utsträckning en handelsvara. Allmännyttans hyresledande roll pressas tillbaka, vilket öppnar för hyreshöjningar i det privata beståndet.

Vi har en segregation på den svenska bostadsmarknaden, men situationen skiljer sig mellan olika delar av landet. På många håll finns det en bra blandning av upplåtelseformer, en jämlikhet i boendet och en fungerande bostadsmarknad med god kvalitet. Men i storstadsområdena, där Moderaterna många gånger har fått pröva sin experimentverkstad tillsammans med de övriga borgerliga partierna och sälja ut stora delar av allmännyttan, ser vi en allt större segregation. Med Odells och regeringens inriktning kommer den att förstärkas. Det är inte bra.

Jag tycker inte att Mats Odell så här långt har gett några relevanta svar. Det är allmänna ordalag och lite pamflettartade svar. Men jag ger dig en ny chans. På vilket sätt kommer mer av marknadstänkande att driva fram ett ökat bostadsbyggande, mindre segregation och lägre hyror?

Anf. 3 EGON FRID (v):

Herr talman! Det är skönt att vi får börja diskutera bostadspolitik igen efter sommaren. Jag är glad att Peter Hultqvist har lämnat den här interpellationen. Den är angelägen, liksom andra interpellationer som kommer. Jag har själv lämnat in två som är på gång. De rör också bostadspolitiken.

Som Peter Hultqvist säger är det oerhört mycket retorik här från Mats Odell och lite ansvarstagande för hur vi ska bygga fler lägenheter, och framför allt för hur vi ska bygga fler hyresrätter. De slutsatser som Mats Odell drar är tydliga. De visar vilka grupper Mats Odell gynnar med sin bostadspolitik. Det handlar om långsiktiga villkor för ägande och byggande av bostäder.

Prot. 2008/09:7
30 september

Svar på interpellation

Vi har en nedgång i bostadsbyggande totalt, som Peter Hultqvist nämner. Vi har en mycket kraftig nedgång av bostadsbyggandet när det gäller hyresrätter. Regeringen upprätthåller bostadsbyggandet för ägande, och där arbetar man med långsiktiga och stabila villkor. Man arbetar med detta utifrån att valfriheten ska förstärkas och ägandemöjligheterna underlättas. Detta är bra för vissa grupper, men de grupper som mitt parti, Vänsterpartiet, företräder i störst utsträckning när det gäller behovet av en lägenhet, en social bostadspolitik, behovet av en billig och bra hyresrätt med rimlig hyra gynnas definitivt inte av Mats Odells bostadspolitik. Här kan inte Mats Odell se vilka slutsatser som ministern måste dra av den analys han gör.

Det finns naturligtvis problem med segregation. Det förnekar jag inte. Naturligtvis finns det problem med bostadsköer. Det förnekar jag inte. Vi löser inte detta genom att bygga färre lägenheter. Vi måste ha ett ökat bostadsbyggande. Vi måste bygga fler hyresrätter. Det måste vara lösningen på segregationen, trångboddheten och bristen på bostäder i Stockholm, Göteborg, Malmö och över hundra kommuner i Sverige.

Som ett led i detta upprepar Mats Odell mantrat att det i andra delar av landet råder ett överskott på hyresrätter. Mats Odell, det är dags för en mental omställning. Det är faktiskt brist på hyresrätter i hela landet i stort sett. Kör inte med retoriken att det är överskott på hyresrätter och att vi därför inte ska satsa något på en statlig bostadspolitik! Vi måste ha en statlig bostadspolitik för att trygga tillgången på bostäder, för en social bostadspolitik och för att vi ska få ett byggande av hyresrätter utifrån det behov som finns.

Ett annat mantra som Mats Odell kör med är att subventioner har varit kostnadsdrivande. Jag skulle vilja att Mats Odell ärligt gör en utredning av vad som är kostnadsdrivande inom byggsektorn. Är det monopolen eller de statliga bostadssubventionerna för byggande av hyresrätter? Jag tror att om Mats Odell utreder den frågan ordentligt får han ett helt annat svar än det han ger.

Anf. 4 AMEER SACHET (s):

Herr talman! Den interpellation som Peter Hultqvist ställer tar upp viktiga och aktuella frågor beträffande utredningen om allmännyttans villkor och förutsättningar. Det är villkor och förutsättningar som kan påverka hela bostadsmarknaden i Sverige och inte minst hundratusentals hyresgäster.

Allmännyttiga bostäder och hyresrätter är mycket mer än en boendeform. Genom hyresrätten skapas valmöjligheter på vår bostadsmarknad och rörligheten på arbetsmarknaden främjas. Det är en möjlighet när övriga boendeformer inte är ett alternativ.

Regeringens inriktning när det gäller bostadspolitik leder till en försvagning av hyresrätten som upplåtelseform. En fundamental kursändring när det gäller de bostadspolitiska målen har skett från en social bostadspolitik med bra bostäder till rimliga kostnader som inkluderar alla grupper i samhället till att enbart utbud och efterfrågan styr hela bostadsmarknaden.

Herr talman! Den dramatiska minskningen av antalet nybyggda hyresrätter, utförsäljningen av allmännyttan och ombildningen leder till minskade valmöjligheter, höjda hyror, ökad segregation, minskad rörlighet och färre kommuner som kan garantera alla medborgare en bostad. Detta beskriver regeringens bostadspolitik som signalerar att vi är på väg mot marknadshyror. Den ökade bostadsbristen drabbar framför allt unga och dem med svag ekonomi. Utbudet av hyresrätter minskar genom ombildning till bostadsrätter.

I till exempel Örebro har den borgerliga majoriteten påbörjat en utförsäljning av 1 500 lägenheter från allmännyttan utan att prata med de boende. Hyresgästföreningen i Örebro har dragit i gång en namninsamling för en folkomröstning om frågan. Detta har tidigare skett i Västerås. Segregationen kan brytas genom blandad bebyggelse och inte enbart genom ägarbyte. Det är inte bra för demokratin att sälja ut allmännyttan utan att de boende som berörs kan påverka sin situation. Där finns ingen valmöjlighet.

Nya siffror från Statistiska centralbyrån visar att av de flerbostadshus som byggs är en allt lägre andel hyresrätter. Minskningen gäller framför allt i storstäderna. Någon form av stöd till nyproduktion av hyresrätter måste finnas för att tillgodose målet om allas rätt till en god bostad till en rimlig kostnad.

Bristen på hyresbostäder i storstadsregionerna påverkar näringslivsutvecklingen. För att få en fungerande arbetsmarknad behövs flera bostäder och framför allt hyresrätter. Det är av vital betydelse för tillväxten. Men vad gör regeringen? Ingenting. Färre bostäder byggs i dag, och det gäller framför allt hyresrätter.

Anf. 5 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Peter Hultqvist tar upp ett antal frågor i sin interpellation. Den första är om jag är beredd att vidta åtgärder som motverkar segregation i boendet, stärker hyresgästernas ställning och motverkar en allt starkare marknadsorientering.

Vad är en starkare marknadsorientering? Ja, Peter Hultqvist nämner själv detta som något föraktfullt på bostadsmarknaden, men samtidigt säger han att det finns en kvarts miljon unga människor som vill in på marknaden. Detta, Peter Hultqvist, är ju bostadsmarknaden. Det är den som måste fungera och som inte har fungerat.

Både Egon Frid och Ameer Sachet talar också om kostnadsökningarna, och Egon Frid tycker att jag ska göra en ärlig utredning om detta. Ja, jag kan ge er några siffror.

Under den förra mandatperioden, 2002–2006, ökade byggkostnaderna i Sverige. Trots de miljardsubventioner som då gick till de miljardstinna byggföretagen ökade byggkostnaderna med 77 procent i genomsnitt i riket. Ett sådant län som Kronobergs län, var det kostnadsdrivande där? Ja, byggkostnaderna gick upp med 164 procent under den perioden. Under perioden 2000–2007, som också fångar in en del av den senare tidens kostnadsökningar, handlar det i genomsnitt i riket om 185 procent i ökade byggkostnader.

Tror Egon Frid, Ameer Sachet och Peter Hultqvist att vi genom skattesubventioner till byggföretagen kan övertrumfa och ta igen den byggkostnadsökning som vi har sett med en överhettning på byggmarknaden? Går det att hålla skattemiljarder på en överhettad byggmarknad och tro att man får fram fler bostäder på det sättet? Jag vet inte vilka ekonomiska utgångspunkter och teorier som ni bygger era antaganden på, men det bygger i alla fall på att skattebetalarna ska lägga ut en massa miljarder som i praktiken hamnar i byggföretagens fickor på en överhettad marknad.

Det vi vill göra är att i stället ge de subventioner som kan behövas till de hushåll som kan behöva efterfråga bostäder men inte klarar av detta. Nu har vi också genomfört väldigt stora inkomstskattesänkningar för låg- och medelinkomsttagare – 50 miljarder i första skedet. Vi har minskat den löpande beskattningen av bostäder med ungefär 10 miljarder, och det kommer ytterligare 15 miljarder i skattesänkningar för att medborgarna ska kunna efterfråga bostäder och annat.

Jag vet inte om ni har funderat på detta, men i de här siffrorna ligger till exempel mer eller mindre en fördubbling av boräntekostnaderna under den här perioden och den höga inflation som vi har. Vi har haft en uppgång i bränslepriser, i energipriser och i livsmedelspriser. Detta har hushållen klarat av tack vare att vår regering har sänkt inkomstskatten för vanliga inkomsttagare. Det har gjort att man har klarat av detta.

Jag förstår att en del säger att de inte har sett de här pengarna. Nej, men det har varit stora ökningar på grund av att vi har haft en väldigt snabb inflationsökning, och tillgångspriserna på bränsle, bensin och annat, har gått upp väldigt mycket.

Och det är klart att i ett sådant läge bromsar också byggandet in. Vi ser detta. Vi befinner oss i en situation där vi också nu har en global finanskris. Det är inte så konstigt att det bromsar in.

Men, mina herrar, 30 000 är mer än vad vi hade 2004. Det är mindre än 2005 och 2006, men det är mer än åren dessförinnan. Vi är inte nöjda, men jag tror att vårt program har större förutsättningar att vända detta än det ni har. När ni hade ansvar lämnade ni efter er 200 000 personer i bostadskö bara här i Stockholm.

Anf. 6 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Som läget är nu subventioneras endast privatägda bostäder. Subventionerna till hyressektorn är borta. Av de flerbostadshus som byggs är en allt mindre andel hyresrätter. För några år sedan handlade det om cirka hälften av byggandet. Nu är det inte ens en gång en tredjedel. I storstadsregionerna är minskningen störst.

I fjol var nyproduktionen av hyresrätter i Stockholm 39 procent. Första halvåret i år är den nere i 11 procent. Det här går alltså raskt utför. Sedan pågår ombildningar från hyresrätter till bostadsrätter i snabb takt.

I storstadsregioner behövs hyresrätter. De underlättar rörligheten på bostadsmarknaden, och de underlättar tillväxten i näringslivet eftersom de är lätta att efterfråga och inte innebär något ekonomiskt långsiktigt åtagande. Nu är situationen den att många kan få jobb exempelvis i Stockholm, men man saknar bostad. Att ge sig ut och köpa en dyr lägenhet finns det för många inte ekonomiska medel till.

Den här situationen på bostadsmarknaden gör också att familjebildningar och barnafödande påverkas negativt. Sambandet mellan boyta och barnafödande är belagt. Händer inget radikalt i form av byggande av nya hyresrätter kommer dagens unga att få leva med bostadskris. Vi ser då ingen ljusning på bostadsmarknaden förrän ungefär 2020, då 40-talisterna är i en stark fas av åldrande.

Så kommer vi då till de fasta spelreglerna, jobbavdragen, de gynnsamma villkoren, mer marknad – allmänt hållna ord utan värde i realiteten, som jag ser det. Jag kan bara konstatera att i takt med att bostadssubventionerna har avvecklats har också byggandet minskat. Sedan kan man ha procentsatser, man kan fundera på samband och så vidare, men vi har gått ifrån att vara ett av de länder i Europa som har byggt mest till att nu vara ett av dem som bygger minst.

Jag tror att det behövs ett samhälleligt stöd till nyproduktion. Ett annat förslag kan i och för sig också vara att successivt avveckla fastighets-skatten för hyresfastigheter. Men för att göra någonting akut för dem som nu står utanför, de 250 000 ungdomarna, tror jag att det är nödvändigt med ett statligt, riktat stöd för byggande av lägenheter för ungdomar och studenter för att någonting ska hända så att vi kan komma i gång på den här punkten.

Men jag tror inte att Odell med sina pamfletter, sina ordkaskader och sina funderingar kommer att få i gång en enda lägenhet med den där metoden. Det händer ingenting. Det måste till en hårdare, starkare markering.

En annan åtgärd som jag tycker att Odell skulle kunna fundera på lite strategiskt är hur man förnyar kommunernas planeringsförutsättningar. Ge kommunerna möjlighet att skriva fast upplåtelseformerna i detaljplanen! Det kan vara ett bra instrument för att faktiskt styra så att man får en bra blandning av upplåtelsealternativ i ett nytt bostadsområde. Det motverkar segregation. Det möjliggör faktiskt för byggande av hyresrätter, Odell, i områden med villor och bostadsrätter.

Vi måste också inse vikten av att vi har starka och allmännyttiga bostadsföretag. De skapar faktiskt möjlighet att bygga nytt. De tar ofta initiativ till att bygga nytt och ser till att det händer någonting på en lokal bostadsmarknad. Vi ska inte avveckla de här företagen. Men vad tänker du vidta för åtgärder för att stärka allmännyttan? Har du någon idé, någon tanke eller något konkret förslag på den punkten, eller är det bara utförsäljning och avveckling som gäller?

Anf. 7 EGON FRID (v):

Herr talman! Kostnadsläget inom byggandet ser jag med full respekt på, och jag tycker att vi ska ha en framtida seriös debatt om vad som har varit mest kostnadsdrivande. Naturligtvis är det massor av faktorer som Mats Odell räknar upp här som påverkar detta. Men att så statiskt och bestämt som ministern hävda att det bara var subventionerna som var kostnadsdrivande är fel och leder till den felaktiga slutsatsen att vi inte ska styra med en statlig bostadspolitik.

Jag sade också, ganska snällt, att regeringen upprätthåller ett skapligt byggande runt 30 000 bostäder, även om Vänsterpartiet vill att vi ska bygga 40 000 och att 20 000 ska vara hyresrätter. Det är just profilen på byggandet jag vill framhålla. Vi bygger alldeles för få hyresrätter, och de

hyresrätter vi bygger blir för dyra. Medborgarna har inte råd att efterfråga dem. De lättnader som Mats Odell räknar upp, som ni har gett medborgarna i Sverige, är uppåt flera gånger om. Dem kan du inte ta till intäkt för att hävda att folk har råd att betala en högre hyra. Sedan hänvisar du till att folk ska få söka socialbidrag och bostadsbidrag, men ni har inte lagt en krona till på ersättningssystemen, så här rimmar inte logiken heller.

Vi måste ha en mycket hårdare och starkare profil att bygga fler hyresrätter. De grupper som Peter Hultqvist, Ameer Sachet och jag vill lyfta fram här i dag är ju grupper som efterfrågar hyresrätter.

Med den kostnadsutveckling och den marknadsanpassning som Mats Odell står för när det gäller den svenska bostadspolitiken klarar inte de grupper vi företräder de höga kostnader det innebär att låna och köpa. Inte heller klarar de de marknadshyror som Mats Odells bostadspolitik kommer att leda till. Det är något som bostadsministern måste ta ansvar för.

Anf. 8 AMEER SACHET (s):

Herr talman! Statsrådet är emot subventioner för byggande av hyresrätter. När enbart marknaden får styra kommer segregation och skillnader i bostadsstandard att öka. Marknadshyror gynnar inte hyresgäster med låga inkomster, det vet vi. Utbud och efterfrågan kan heller inte justera bostadsmarknaden. En begränsning av hyreshöjningarna måste finnas kvar för att motverka ockerhyror och försäkra hyresgästernas faktiska besittningsskydd. Fler och fler kommuner visar, precis som Peter Hultqvist och Egon Frid sagt, en ökad brist på bostäder. Det svenska samhället står inför stora utmaningar.

De stora barnkullar som föddes i början av 1990-talet kommer att möta bostadsbrist i större omfattning. Den gruppen kan i huvudsak tänkas efterfråga – vadå? Jo, hyresrätter. Andelen hushåll med äldre stiger också. Krav från äldre med vissa funktionshinder kommer att bli framträdande. Stora krav måste få ställas på samhället. Staten måste vidta nödvändiga åtgärder.

Staten måste trygga byggnationen av fler hyresrätter. Det är den upplåtelseform som efterfrågas mest, inte minst av ungdomar och studenter. Staten bör gå in och subventionera upprustning och renovering av befintliga bestånd i miljonprogramsområdena så att vi kan möta kravet på bättre och energisnålare bostäder.

Kommer regeringen att medverka till att detta blir möjligt, eller blir det fritt fram för marknaden att styra byggnationen av bostäder och hyressättningen i framtiden? Kommer regeringen att förhindra en total utförsäljning av allmännyttan?

Anf. 9 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Vi kan naturligtvis alltid diskutera vems politik som är bäst på det här området, och vi kan också studera effekterna av den politik som den nuvarande oppositionens samarbete lett fram till.

Jag nämnde att byggkostnaderna ökat. Jag begick ett misstag där. Det var värre än så, för det var inte endast kostnaderna för nyproduktion som ökat utan bostadspriserna totalt sett. Priserna på bostäder gick upp med sammanlagt 77 procent, vilket visar att det finns bostadsbrist. Det visar

det som jag brukar påminna er i oppositionen om, nämligen att under den tid som ni regerade byggdes det ungefär hälften så mycket bostäder i Sverige som i Norge och hälften så mycket som i Finland.

Det är där systemfelet visar sig i sin totala konsekvens. Det gjorde att priserna under er regeringsperiod ökade med 77 procent i landet. I exempelvis Kronobergs län var ökningen 164 procent. Det handlar alltså inte bara om nyproduktion, utan totalt sett. Bostadspriserna ökade från 61 kommuner 2002 till 122 kommuner 2006.

Jag skulle lite grann vilja komma tillbaka till synen på bostadsmarknaden. Jag vet inte om ni hört talas om Malmömodellen. Det skulle i så fall vara intressant att höra hur ni ser på den. Där har alltså hyresgäströrelsen tillsammans med det kommunala bostadsbolaget MKB kommit fram till olika variabler – jag tror att det är över 180 olika variabler – där hyresgästerna själva fått sätta värde på sina bostäder. Man har därigenom hittat en mer rättvis hyressättning. Vad anser ni om Malmömodellen? Det skulle vara intressant att få veta.

Jag har läst om Carina Moberg, som lagt fram en bostadspolitisk rapport till ett rådslag som Socialdemokraterna ska ha. Dagen efter sade hon till Dagens Nyheter: Jag tror att det är ofrånkomligt att hyrorna kommer att höjas mer än hittills i områden där människor slåss om att få en hyreslägenhet. Är det ett acceptabelt synsätt för er? Det får ni gärna svara på.

Jag tycker också att ni i ert eget parti får reda ut hur ni ser på subventioner till byggföretagen. Om man tittar i er förra motion – nu talar jag i första hand till Socialdemokraterna – ser man att det var avsatt 200 miljoner förra året. Sedan steg den siffran något, till 700 miljoner, om jag minns rätt. Med det får ni inte bort en bostadskö i Stockholm bestående av 230 000 personer, utan det krävs i så fall mer fundamentala förändringar. Jag ska med spänning läsa era motioner och se hur mycket pengar ni under de kommande åren avsätter till subventioner för byggföretagen. Det ska bli intressant.

Den politiken har, som sagt, inte visat sig hålla måttet. Vi har nu 250 000 unga människor som är på väg ut. Jag tror att det krävs förändringar när det gäller bostadsmarknadens funktionssätt. Det krävs nog ungefär det som Carina Moberg säger och det som man prövat i Malmö. I Malmö har man också kunnat öka byggandet helt enkelt för att Malmömodellen även ökat förutsättningarna för de privata byggföretagen att komma i gång med fler byggen av hyresrätter. Hur ser ni på detta, mina herrar?

Jag tror inte att vi egentligen står så väldigt långt ifrån varandra. I Sveriges Kommuner och Landstings styrelse finns nu ett yttrande om Mikael Kochs utredning, något som också Socialdemokraterna, och kanske även Vänsterpartiet, står bakom. Jag tror att det någonstans finns en möjlig lösning, en svensk lösning, som vi kommer att hitta för att få bättre förutsättningar så att fler vill investera i hyresfastigheter och också vill behålla dem och inte så fort som möjligt sälja dem som bostadsrätter till hyresgästerna.

Anf. 10 PETER HULTQVIST (s):

Herr talman! Jag tror inte att diskussionerna om att införa lägesfaktorer, Malmömodeller eller var man nu försöker landa kommer att ha särskilt stor inverkan på möjligheterna att bygga nya bostäder. Det är en

Prot. 2008/09:7
30 september

Svar på interpellation

sidodiskussion som inte löser problemet. Nu är frågan hur vi klarar av de 250 000 ungdomar och studenter som står utanför. Du kan om du vill, Mats Odell, ägna tiden åt att skylla på Socialdemokraterna, men nu sitter du där du sitter och är bostadsminister och ansvarig för detta område. Vad tänker du göra? De ungas problem löses inte av en lägesfaktorsdiskussion.

Jag har gett ett förslag: Ge ett riktat stöd till byggandet av ungdomsbostäder och studerandebostäder. Det är åtminstone ett sätt att åstadkomma någonting. Men det har Mats Odell knappt kommenterat i dag. Hela ert bostadspolitiska utredande handlar om hur vi på olika sätt ska få in mer marknadstänkande – lägesfaktorsdiskussionen är en sådan – hur vi ska strama åt de kommunala bostadsföretagen, trissa upp vinstkraven på dem, hur vi ska stödja utförsäljningar och annat sådant. Det handlar hela tiden om att tona ned hyresrättens roll.

I allmänna ordalag för man sedan diskussioner om bostadssubventionernas negativa effekter. Det är klart att de inte var idealiska. Men låt mig upprepa: Vi har gått från att ha varit ett av de länder som byggt mest i Europa till att nu vara i ett läge där vi är bland dem som bygger minst. Så har det sett ut, och sedan har det naturligtvis skiftat genom åren.

När jag sammanfattar det hela tycker jag att ni står rätt så tomhänta inför framtiden. Det presenteras en allmän pamflett med en liten kraftsamling i marginalen vad gäller lägesfaktorn och ett hopp om att marknaden löser problemet och balanserar utbud och efterfrågan ungefär som om man hade läst en lärobok i nationalekonomi. Mer duger inte den nuvarande bostadspolitiken, eller den så kallade bostadspolitiken, till.

Anf. 11 Statsrådet MATS ODELL (kd):

Herr talman! Det här är alltid en intressant diskussion. Jag har sett ganska stora positionsförflyttningar inom det socialdemokratiska partiet, dels inom SKL:s styrelse, dels i den bostadspolitiska rapport som utkommit och som trots allt ger mig förhoppningar om att vi ska kunna hitta en bred lösning på hur vi kan få långsiktigt stabila villkor som kan hålla över flera mandatperioder. Jag tror att det är mycket viktigt för att vi ska få den trygghet som behövs, för att det ska finnas fler som vill investera i hyresboende och även vilja förvalta dem.

Nu säger Peter Hultqvist igen att Sverige är det land som byggt mest i Europa. Det är inte sant. Vi har länge legat på ungefär hälften av vad våra nordiska grannländer byggt. Sedan kanske Peter Hultqvist kan hitta andra länder som ligger längre ifrån oss som förebilder, men faktum är att Sverige under ganska lång tid legat på ungefär tre nybyggda bostäder per tusen invånare medan man i Norge legat på sex eller kanske sju per tusen invånare, i Finland på ungefär lika mycket och i Danmark på kanske fem. Vi har alltså legat markant under.

Givetvis ska man vara ärlig och säga att vi byggde väldigt mycket under 60- och 70-talen, de så kallade miljonprogrammen. Men det är ändå precis som Peter Hultqvist säger: Det står 250 000 ungdomar och väntar. Vi har 122 kommuner som uppvisar bostadsbrist. De växer i antal. Det går inte att säga att vi byggde miljonprogrammen på 60- och 70-talen, så vi behöver inte göra någonting nu. Det är felaktigt. Jag är glad att se att det rör sig på området.

Peter Hultqvist frågar om riktat stöd. Är det förankrat? Är det ett seriöst förslag från Peter Hultqvist? Det ska bli intressant att se vad som står i den motion som det socialdemokratiska partiet lägger fram. Det finns en bostadspolitisk rapport, men kommer detta att finnas med? Hur många miljarder kommer att anslås från er sida? Ni ska visserligen ha en skattechock på ca 70 miljarder, så det lär väl finnas en del att ta av, men det ska bli spännande att se hur detta fördelas.

Överläggningen var härmed avslutad.

Prot. 2008/09:7
30 september

Svar på interpellation

5 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Justitieutskottets betänkande 2008/09:JuU2
Civilutskottets betänkanden 2008/09:CU3 och CU4

6 § Bordläggning och beslut om motionsrätt

Anmälades och bordlades
Propositioner
2008/09:22 Vissa socialförsäkringsfrågor
2008/09:35 Framtidens resor och transporter – infrastruktur för hållbar tillväxt

Skrivelse
2008/09:11 Frihet från förtryck – skrivelse om Sveriges demokratibestånd

Kammaren biföll talmannens förslag att motioner fick väckas på denna skrivelse.

7 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 26 september

2008/09:16 Behandling av Lissabonfördraget i Europeiska rådet den 15–16 oktober
av *Bosse Ringholm* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

den 29 september

2008/09:17 Vapens roll i dagens samhälle
av *Jörgen Johansson* (c)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2008/09:18 Klimatet, miljön och väginvesteringarna
av *Ibrahim Baylan* (s)
till miljöminister Andreas Carlgren (c)

den 30 september

2008/09:19 Införande av ett socialt protokoll i EU
av *Mona Sahlin* (s)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (m)

Interpellation 2008/09:16 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 30 september.

Övriga interpellationer redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 oktober.

8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmälades att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 26 september

2008/09:38 ACTA-förhandlingarna
av *Ulf Holm* (mp)
till statsrådet Ewa Björling (m)

den 29 september

2008/09:39 Skattkärrsvägen
av *Lars Mejern Larsson* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)
2008/09:40 Våld mot kvinnor
av *Carina Hägg* (s)
till statsrådet Cristina Husmark Pehrsson (m)
2008/09:41 Privatisering av Apoteket
av *Carina Hägg* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

den 30 september

2008/09:42 Statsrådets förhållande till riksdagen
av *Monica Green* (s)
till finansminister Anders Borg (m)
2008/09:43 Hälso- och sjukvårdslagens krav
av *Maryam Yazdanfar* (s)
till socialminister Göran Hägglund (kd)

Fråga 2008/09:38 redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 30 september.

Övriga frågor redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 7 oktober.

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 30 september

2008/09:4 Strejk mot dödsstraff och tortyr i Iran

av *Bodil Ceballos* (mp)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:14 Våldet mot Indiens kristna minoritet

av *Annelie Enochson* (kd)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

2008/09:36 Våld mot Indiens kristna minoritet

av *Mikael Oscarsson* (kd)

till utrikesminister Carl Bildt (m)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 7 oktober.

10 § Kammaren åtskildes kl. 14.11.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

LISBET HANSING ENGSTRÖM

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Meddelande om val.....	1
3 § Meddelande om frågestund	1
4 § Svar på interpellation 2008/09:5 om situationen på bostadsmarknaden.....	1
Anf. 1 Statsrådet MATS ODELL (kd)	1
Anf. 2 PETER HULTQVIST (s).....	2
Anf. 3 EGON FRID (v).....	3
Anf. 4 AMEER SACHET (s).....	4
Anf. 5 Statsrådet MATS ODELL (kd)	5
Anf. 6 PETER HULTQVIST (s).....	6
Anf. 7 EGON FRID (v).....	7
Anf. 8 AMEER SACHET (s).....	8
Anf. 9 Statsrådet MATS ODELL (kd)	8
Anf. 10 PETER HULTQVIST (s).....	9
Anf. 11 Statsrådet MATS ODELL (kd)	10
5 § Förnyad bordläggning.....	11
6 § Bordläggning och beslut om motionsrätt	11
7 § Anmälan om interpellationer	11
8 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	12
9 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	13
10 § Kammaren åtskildes kl. 14.11.	13